Stev. 61. Maribor, dne 7. septembra 1914. Letnik VI.

Naročnina listu:
Celo leto . . K 10·—
Pol leta . . „ 5·—
Četrt leta . . „ 2·50
Mesečno . . „ 1·—
Zunaj Avstrije:
Celo leto . . K 15·—
Posamezne številke v 10 vinarjev.

STRAŽA

Inserati ali oznanila se računijo po 12 vinarjev od 6redne petitvrste: pri večkratnih oznanilih velik popust.

„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor Koroška ulica 5. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Papež Benedikt XV.

Po celem katoliškem svetu gre vesela novica, da ima sveta Cerkev zopet svojega vidnega poglavarja. Kar se izve o osebnosti novega papeža, o njegovi pobožnosti, o njegovi učenosti, o njegovem poznavanju sedanjih socialnih razmer, ga vsakemu hipoma priljubi. Zatrjuje se, da se v njem združujejo dušnopastirske vrline Pija X. z duhovitostjo in vladarskimi zmožnostmi Leona XIII. V težkih časih se nahajamo, toda sv. Duh vodi našo sveto Cerkev. V njegovem imenu prihaja k nam novi papež Benedictus, qui venit in nomine Domini! Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem.

Iz življenja novega papeža.

Novoizvoljeni papež je rojen dne 21. novembra leta 1854 iz plemenite rodbine markizov della Chiesa v Pegli, majhnem, krasno ležečem primorskem mestu, na morski obali zahodno od Genove. Študiral je v Rimu, v duhovnika bil posvečen leta 1878. Potem je študiral še štiri leta na akademiji v Rimu, kjer se duhovniki vzgajajo za upravne in diplomatične službe. Tu si je pridobil obojni doktorat iz prava. Dne 28. majnika 1883 je postal tajni komornik sv. Očeta ter se seznanil z ženialnim Rampollo, kojega karijeri je sledil korak za korakom. Z Rampollom je bil tajnik nuncijature v Madridu in z Rampollom se je leta 1887 vrnil iz Madrida v Rim, kjer je bil takoj imenovan uradnikom državnega tajništva, v katerem se je leta 1900 povspel do mesta namestnika papeškega državnega tajnika, kar pomenja načelnika službe pri kardinalu državnem tajniku.

Slabotnega telesa, a velikega uma, trdne volje, malobeseden, ni imel mladi genovški prelat na sebi prav nič onega, po čemur se takorekoč že od daleč spozna rimske prelate in celo take, ki so vsaj nekoliko časa preživeli v Vatikanu. Nastopal je hladno in resno, in vendar si je znal pridobiti poslušalca, ter ga ob enem držati v primerni daljavi. Zdelo se je, da se je njegova osebnost pomnožila v novem njegovem poslu: posel namestnika državnega tajnika se je pa ob enem spremenil: monsignor della Chiesa ni bil — in to se je uvidelo takoj — na svojem mestu začasno nameščeni uradnik, temveč se je zdelo, da je namenjen postati naslednik državnega tajnika. — Kardinal Marijan Rampolla del Tindaro je bil našel v njem vrednega sotrudnika, kateremu je Leonova cerkvena politika veljala ne le kakor dolžnost, kakor vsakdanja naloga, temveč kakor lasten program, kakor lasten idejal. Monsignor della Chiesa, današnji papež Benedikt XV., je bil kardinalu Rampolli inteligenten, zaupen in točen sotrudnik ter zvest in pa vstrajen tolmač njegove politike.

Ko je bil izvoljen papežem Pij X., je imenoval za naslednika Rampolli v državnem tajništvu kardinala Merry del Vala. Monsignor della Chiesa še je vendar ostal na svojem mestu do leta 1907, ko ga je Pij X. imenoval za nadškofa v Bologni. Tu je deloval 7 let. Meseca maja letos ga je imenoval Pij X. za kardinala.

Osebnost novega papeža.

Sv. Oče Benedikt XV. je majhne postave, nekoliko sklonjen naprej, nosi očala, je suh, kakor je bil Leon XIII. Poteze v njegovem obrazu kažejo na železno voljo in veliko razumnost, vsa njegova osebnost je obdana z nekako veličastjo in veljavnostjo. V Bologoni je bil osebno zelo priljubljen, ker se ni zapiral in ogibal ljudi, ampak s treznim očesom gledal življenje ter z ljubeznijo in modrostjo skušal ljudem celiti v življeniskem boju pridobljene rane. Pravi se o njem, da je izredno delaven in neutrudljiv. Govori francoski in angleški. Katoliško dinastijo Habsburžanov izredno visoko spoštuje.

Že kot uradnik državnega tajništva mu je bila srčna potreba, da je sodeloval pri dušeskrbju. In ta dela je opravljal s posebnim veseljem in globoko pobožnostjo. Vsak dan je hodil maševat v nek samostan redovnic. Njegova zahvala in premišljevanje po sv. maši je trajalo večkrat do poldruge ure. Vsak petek je imel križev pot pri Sv. Roku in vsako soboto je ravno tamkaj spovedoval po več ur.

Novi sv. Oče ima dva brata, eden je admiral, drugi podadmiral v italijanski mornarici. Oba živita v Rimu.

Po volitvi.

Rim, 3. sept. (Uradno.) List „Giornale d'Italia“ poroča, da se je danes že pred skrutinijem — štetjem glasov — v Vatikanu vedelo, da se je večina kardinalov zedinila za kardinala Chiesa. Ko so se prečitale prve glasovnice, so poslušali štetje glasov kardinali z globokim molkom. Takoj se je videlo, da bo dobil kardinal della Chiesa večino. Ko se je že kakih 30 listkov glasilo na ime Chiesa, je postala pozornost med vsemi kardinali vedno večja. Sledilo je še kakih 5—6 glasov za Chiesija. Nato pa so prišli na vrsto zopet drugi kandidati. Med tem je imel kardinal Chiesa že 38 glasov. Med kardinali je tedaj nastalo komaj slišno šepetanje. Po volilnih predpisih še 38 od 57 oddanih glasov ne zadostuje za izvolitev. Mogoče je še tudi bilo, da med dvema ali pa tremi kandidati kateri glasuje sam za se. Tak glas pa se ne upošteva in bi lahko taka izvolitev bila zopet negotova. A ta napetost ni trajala dolgo. Prihodnja glasovnica se je zopet glasila na Chiesija in tako je bilo nanj združenih že 39 glasov, to je večina, ki je potrebna za veljavno izvolitev. Ostale glasovnice so se nato hitro prečitale. Vatikanski stavbenik Schneider je sedaj spustil pripravo, po kateri so se vsi baldahini nad glavami kardinalov nagnili k tlom, razun enega, ki je visel nad kardinalom della Chiesa. Vsi pogledi so se obračali na Chieso, kateri je bil v tem hipu zatopljen v globoke misli. Sedel je z povešenimi očmi nepremično na svojem sedežu; videlo se mu je, da se radi razburjenja težko premaguje.

V tem je stopil starosta kardinalskih škofov v spremstvu staroste kardinalskih dijakov in kardinalskih duhovnikov pred sedež kardinala della Chiesa in ga vprašal, če sprejme papeževo čast. Ko della Chiesa potrdi, še ga vpraša, katero ime si pridene. Della Chiesa odgovori, da sprejme ime Benedikt XV.

Nato so zapustili vsi udeležniki konklava sikstinsko kapelo in odpeljali novega papeža v oblačilnico, kjer je oblekel bele nogavice, rudeče čevlje, belo obleko, rudečo suknjo in rudeč plašč. Kardinal della Volpe, starosta kardinalskih dijakonov, je potem ogrnil papeža z rudečim, zlatopretkanim baržunom.

Ko se je vrnil v sikstinsko kapelo, se je papež vsedel na prestol na najvišji stopnji oltarja, da sprejme češčenje kardinalov, ki so mu najprej poljubili nogo, potem pa roko. Konečno je papež vse kardinale poljubil in jim podelil blagoslov.

Kardinal della Volpe je izročil nato papežu ribičev prstan, ki ga je izročil papež potem kardinalu d'Amicosu, da se vdela njegovo ime.

Spremljan od kardinalov je papež zapustil sikstinsko kapelo. Odšel je najprej v svoje novo stanovanje in odtod v notranjost bazilike sv. Petra, da podeli blagoslov.

Takoj po podelitvi blagoslova se je papež zopet vrnil v sikstinsko kapelo, kjer je sprejel drugo češčenje kardinalov.

Kronanje novoizvoljenega papeža.

Prvo nedeljo po izvolitvi se izvrši kronanje novoizvoljenega papeža. Kakor poročajo listi, se je to v resnici včeraj, dne 6. septembra, izvršilo. Sv. Oče je želel, da se tokrat radi razmer, v katerih živimo, opusti vsak sijaj in se naj le zgodi, kar je v obredih predpisano. Naš prevzv. g. knezoškof dr. Mih. Napotnik opisuje v prisrčnem pastirskem listu, s katerim naznanja, menda prvi med škofi, vernikom izvolitev novega papeža, obred kronanja tako-le:

H kronanju bodo novoizvoljenega papeža na priprti nosilnici, sedia gestatoria, prinesli v cerkev sv. Petra in med tem bo pred njimi stopal ceremonijar, ki bo trikrat sežgal zvitek prediva z besedami: „Sveti Oče, tako mine slava sveta!“ Potemtakem se papež v trenutku, ko prejmejo znamenje najvišje časti, ki jo more doseči umrljivi človek, namreč papeško tijaro, opomnijo na ničnost in minljivost posvetne časti in oblasti. Dospevši v baziliko sv. Petra, služijo papež sveto pontifikalno mašo, med katero se vršijo posebni obredi. Po molitvi Confiteor ali po Izpovedi grehov molijo trije kardinali-škofje molitve, v katerih prosijo Sv. Duha posebne pomoči za novoizvoljenega papeža. Sv. Oče prejmejo na to od najstaršega kardinala-dijakona palij in naposled še od kardinalov tretje in zadnje zapovedano počeščenje. Po prvi mašni molitvi se pojo litanije, v katerih eden izmed kardinalov-dijakonov pokliče na pomoč trikrat Kristusa, dvakrat Marijo, enkrat razne svetnike, na kar pevski zbor zaprosi: Tu illum adiuva, ti mu pomagaj! Na to pojeta dva dijakona list in pa evangelij najprej v latinskem in potem v grškem jeziku. Poraba obeh liturgiških jezikov pri maši ob kronanju papeževem izraža edinost vere vesoljne cerkve. Po Agnus Dei se podajo pontifikant na sedež in zaužijejo sv. obhajilo. Po končani službi božji zasedejo papež, pokriti še s škofovsko mitro, papeški prestol in zdaj se izvrši kronanje. Prvi za najstaršim kardinalom-dijakonom se približa papežu ter njim sname škofovsko kapo. Na to njim posadi najstarši kardinal-dijakon triregnum ali trojno papeško krono na glavo z besedami: „Sprejmi s tremi kronami ozaljšano tijaro in vedi, da si oče knezov in kraljev, dežel vesoljnega sveta, namestnik našega gospoda Jezusa Kristusa, ki mu bodi čast in hvala od vekomaj do vekomaj! Amen.

* * *

Papeži Benedikti.

V zgodovini papeštva se 19. stoletje lahko imenuje stoletje Pijev in Leonov. Po smrti Klementa XIV. l. 1774 je bil izvoljen kardinal Ivan Angelo, ki si je dal ime Pija VI., potem so zaporedoma vladali do l. 1914 Piji in Leoni, le 15 let je vmes vladal Gregor XVI. (1831—1846). Ko smo torej zvedeli za ime novega papeža, so se nam misli nehote obrnile v zgodovino na vrsto papežev tega imena. Zadnji papež s tem imenom, Benedikt XIV., je vladal pred poldrugim stoletjem (l. 1740—1758). Po smrti Klementa XII. 6. februarja l. 1740 je konklave trajal nad šest mesecev, ker je bila velika needinost med kardinali. Ko so tako ugibali sem in tje, kdo naj bi bil papež, je nekega dne rekel v šali priletni kardinal Lambertini: „Čemu toliko iskanja! Če hočete imeti za papeža svetnika, vzamite Gotti-ja, če hočete imeti politika, vzamite Aldobrandini-ja, če pa hočete imeti dobrodušnega starca, pa vzamite mene.“ Iz šale je pa polagoma postala resnica. Dne 17. avgusta 1740 je bil izvoljen za papeža kardinal Prosper Lovrencij Lambertini, ki si je dal ime Benedikt XIV. v hvaležen spomin na Benedikta XIII. (1721—1730), ki ga je bil imenoval za kardinala. Rojen je bil iz staroslavne rodovine v Bolonji na Laškem 31. marca 1675. Bil je zelo nadarjen in marljiv, dičila ga je globoka učenost, čist značaj, vesela nrav in otroško pobožno srce. Kjerkoli je služboval, si je pridobil srca. Bil je eden najučenejših papežev na Petrovi stolici. V papeški državi je zelo povzdignil poljedelstvo, obrt in trgovino, pa tudi duševno kulturo in umetnosti. L. 1748 je znižal število praznikov, v Avstriji je ta naredba prišla v veljavo l. 1754. Za znižanje praznikov so prosili mnogi vladarji, med njimi tudi Marija Terezija, a med ljudstvom je odprava praznikov tu in tam zadela na odpor. Z raznimi vladami je imel mnogo težav, a Benedikt XIV. je povsod ubral pot milobe in dobrote, vsled česar mu nekateri zgodovinarji celo očitajo, da je bil predober in preveč popustljiv. Užival je pa sicer splošno spoštovanje in celo protestantski knezi so ga spoštovali.

Benedkt XIV. je v ozki zvezi z našo cerkveno zgodovino. L. 1751 je namreč zatrl starodavni patrijarhat oglejski ter ustanovil dve novi škofiji: viđemsko za benečanski in goriško za avstrijski del patrijarhata. Vsled razsodbe cesarja Karola Velikega dne 14. junija 811 so slovenske dežele desno od Drave spadale pod oglejski patrijarhat. Toda ko so patrijarhi prišli v odvisnost od benečanske ljudovlade, ki je bila v vednem nasprotju z avstrijskimi vladarji, so le-ti patrijarhom prepovedali, v avstrijskih deželah izvrševati sploh kakšnokoli oblast in duhovnikom je bilo strogo prepovedano, občevati s patrijarhom. Vsled tega so zlasti na Spodnjem Štajerskem nastale uprav obupne razmere, ker ni bilo prave duhovne oblasti. Bil je torej skrajni čas, da se je temu storil konec in da so naše dežele dobile domačo, redno škofovsko oblast. Do l. 1786 je bila Spod. Štajerska desno od Drave pod goriško nadškofijo, a potem je prišla pod lavantinsko. Benedikt XIV. je umrl dne 2. maja 1758 kot 83letni starček splošno objokovan.

V dolgi vrsti papežev z imenom Benedikt so mnogi vladali cerkev v zelo težavnih razmerah, nekateri so bili celo umorjeni, mnogi Benedikti slovijo po svoji učenosti, drugi po izredni dobrosrčnosti in pobožnosti, a med svetnike je prištet samo eden, namreč Benedikt II. (684—685). Benedikt I. je vladal l. 575—579. Takrat je bila vsa Italija v bojnem ognju, kakor sedaj cela Evropa in papež je umrl vsled same žalosti nad nesrečo, ki so jo takrat divji Longobardi prinesli nad Italijo.

Ime Benedikt pomeni v slovenskem jeziku isto kot blagoslovljen, blažen.

Orjaška borba v Galiciji.

Naši zapustili Lvov (Lemberg). — Oddih v Galiciji. — Naši pešpolki št. 87, 47, 27. — Naš domobranski polk št. 26. — Pripovedovanje ranjencev. — Danklova armada v boju. — Nemci pred Parizom.

Kako stojimo?

Maribor, 4. septembra.

Pri Lublinu stoji zmagoslavna armada generala Dankla, pri Zamoscu in Komarowem armada generala Auffenberga, pri Paroje-selu armada naďvojvode Jožefa Ferdinanda, pri Lvovu in Nikolajevu in južno od Nikolajeva se nahajajo naše glavne čete v neprestanem vročem boju od 27. avgusta sem, desno krilo pa stoji in brani mejo med Kolomejo in Černovicami severno od reke Prut.

Desno krilo je zadnje dni začelo napadati. Iz Sedmograškega so mu prišle na pomoč sveže čete in severnovzhodno od Černovic ob reki Prut so naši v 12urnem boju porazili Ruse. Mi gremo naprej!

V središču (pri Lvovu) je stališče naših čet najtežavnejše. Ruska premoč je velika. Kakor hitro naši pokosijo ruske vrste, prikažejo se zopet nove, kakor bi jih zemlja rodila. Včasih se naši morajo umakniti. Morali so nekoliko nazaj, že blizu Lvova, sedaj pa so se zopet pririli naprej. Naravnost čudovito je, da se naši vsled ruske premoči tako dolgo držijo. Celo vesti prihajajo, ki pravijo, da je položaj našega središča vedno boljši. In ako še pride od juga sem desno krilo, od severa sem pa Auffenbergova armada na pomoč, kar baje ni izključeno, potem je usoda ruske armade zapečatena.

Nemci stojijo s prednjimi stražami že pred Parizom. Baje se misli že na to, da se Pariz ne bode branil in da bodo dne 10. septembra Nemci že v — Parizu.

Maribor, 7. septembra.

Danes nam došla poročila pravijo, da so se naši umaknili izpred Lvova in **zapustili tudi mesto Lvov.** To dejstvo nas nikakor ne sme vznemirjati. Naše vrhovno poveljstvo z vso odkritosrčnostjo že od početka sem naznanja, da se bori naše središče in desno krilo proti velikanski premoči. In tudi to vojskovanje proti premoči ni bilo brez krasnih uspehov. V mnogodnevni borbi smo večkrat tudi prodirali in napadali, potem pa se vsled neprimerno večjega števila zopet morali umakniti. Lahko rečemo, vsako ped zemlje smo branili do zadnjega, in sovražnik je moral drago in krvavo plačati vsak korak, ki ga je naredil naprej v naše ozemlje. Da smo se umaknili tudi že iz Lvova, to je samo obzirnost na mesto Lvov. Lvov ni trdnjava in vsled tega naše vrhovno poveljstvo ni hotelo, da Rusi Lvov obstreljujejo in oblegajo. A za Lvovom imamo zopet trdne postojanke ter z zaupanjem gledamo v bodoče dni.

Danklova armada na najskrajnejšem levem krilu (proti Lublinu) je zopet v hudem spopadu z Rusi. Prožnost Danklove armada je vsega občudovanja vredna. Fantje se tepejo dan za dnevom, eno bitko končajo in že začnejo z drugo. Dosedaj so bili ti junaki tudi vedno zmagovalci, dal Bog, da ostanejo tako tudi naprej. O Auffenbergovi armadi ni danes nobenih poročil.

Nemška kavalerija je dospela do znamenitih utrdb pred Parizom. Nemški armadi pruskega prestolonaslednika in generala Heeringen sta prodrli do reke Marne in zavzeli trdnjavo Reims. V poročilu od 3. septembra je bilo še samo prodiranje proti Reimsu naznanjeno. Nemška armada virtemberškega vojvode je prodrla do reke Maas in oblega francosko trdnjavo Nancy.

Borba za mesto Lvov.

Poročilo iz bojnega polja dne 3. septembra, ob 10.20 zvečer:

Udeleženci bitke pri Lvovu, ranjenci in avtomobilisti, pripovedujejo, da se armada okrog Lvova že sedem dni bori pod velikimi izgubami z veliko bojno sovražno premočjo. Naša armada ne brani samo svojih postojank, temveč tudi pogosto napada sovražnika. Posrečilo se je našim četam vreči sovražnika že večkrat nazaj.

Naše čete preveva zmagovito, izborno razpoloženje Z veseljem so zavzele svoje nove postojanke.

Vojna uprava skrbi za dovolj velik dovoz streliva. Radi tega je zavest naše armade in zaupanje v lastno moč vedno na izredno visoki stopinji. Med našimi bojnimi vrstami vlada splošno mnenje, da bo sovražnik moral svoj vpad v Galicijo plačati z velikimi žrtvami. Kljub veliki premoči, s katero razpolaga sovražnik, se sovražno vpadanje vedno zmanjšuje.

Velika borba traja naprej. Vsi znaki kažejo, da bo mogoče streti sovražno bojno silo in da čaka našo armado končni zmagoviti uspeh.

Boji pri Lvovu.

Z bojišča, 3. sept., 11. ura ponoči.

Vojni poročevalec „Pester Lloyda“ piše:

Naše čete so se pred Lvovom skozi 7 dni z velikimi izgubami bojevale proti mnogo številnejšemu sovražniku, a se niso omejile samo na obrambo (defenzivo), ampak so ponovno napadale in bile ponovno odbite. Na nekaterih krajih je našim četam skraja zmanjkalo streliva. Toda kmalu je prišel dovoz in zaupanje v lastno odporno silo je izredno zrastlo.

Ker so Rusi s silo udrli v zemljo naše monarhije, je njihova napadalna moč hudo trpela. Svoj vpad so morali plačati s težkimi izgubami, tako, da je njihova napadalna moč zanaprej zelo oslabljena.

Vse to nam daje upanje, da bomo ta silovit sunek srečno odbili, ker nam pridejo rezerve na pomoč. To je tem bolj verjetno, ker se nam je posrečilo, da so se se naše čete vsled nevarnosti, da jih obkolijo sovražniki od juga sem v smeri od Brzesany, v popolnem redu umaknile izpred Lvova in da so mogle na novem stojišču začeti takoj z najodločnejšim odporom. Še-le, ko je sovražnik s čisto svežimi četami najsiloviteje pritisnil v smeri od Przemyslany, smo morali odpoklicati svoje čete, ki so hudo trpele.

Lvov — v ruskih rokah.

Dunaj, 6. sept.

Dne 3. septembra so Rusi zasedli nasipe, ki so bili napravljeni okoli Lvova (Lemberg) v velikem krogu. Toda naše čete so že odkorakale, da bi nezavarovanemu mestu prihranile obleganje in ker so tudi naši nadaljni načrti govorili za to, da se Lvov prepusti sovražniku brez boja.

Bombardiranje je torej veljalo samo neutrjenim zaslombam.

Zaupanje v lastno silo.

Dunaj, 5. sept.

Vojni poročevalec »Arbeiter Zeitung« poroča: Položaj vzhodne armade je vkljub delnemu umikanju ugoden. Auffenbergova armada otvarja nove možnosti, da se obkoli kijevska armada okoli Lvova. Vzhodna armada ima močne rezerve in obilen dovoz municije. V armadi vlada upravičeno polno zaupanje v odbijalno silo lastne defenzive. Ruse je minulo veselje napadati vsled velikih izgub.

Danklova armada zopet v boju.

Dunaj, 6. sept.

(Uradno) Danklova armada zopet v boju. Na ostali fronti vlada vsled velikih bitk preteklih tednov razmeram primeren mir.

Dovoz živeža za naše čete.

Z bojišča, 5. septembra. Dovoz je vzoren, hrana je obilna, četudi se ne more preprečiti, da se vsled vojnih razmer v nekaterih slučajih ne more redno dokuhati. Velika težava je, da se nahajajo naše na Rusko-Poljskem napredujoče čete v gospodarsko revnih krajih. Vkljub temu ni prišlo do večjih težav pri dovozu in hrani.

Brzojavne in telefonske zveze

Z bojišča, 5. sept. Brzojavno in telefonično smo vzorno zvezani najskrajnimi točkami bojne vrste.

Zmaga pri Černovicah.

Z bojišča, 5. sept. Pri Černovicah so naše čete pod vodstvom podmaršala Alberta Schmidta porazile eno rusko divizijo. Zajele so 400 pušk, 4 strojne puške in 800 vjetnikov. Brzojav, telefon in oskrba armade je v polnem redu, le na močvirnatem severu so male zakasnitve.

Kako stojijo Rusi?

Poročilo z bojišča, 4. sept. ob 4. uri pop.

Ruski napadalni načrt proti avstrijski armadi, kolikor se je dalo dosedaj izvedeti, je sledeče sestavljen:

Ruska armada ima svoje prodiranje proti Avstriji osredotočeno v treh glavnih skupinah in sicer: v smeri Lublin (rusko desno krilo), proti Zomoszu (središče) in proti Lvovu (levo krilo). Ako bi se ruski načrt posrečil, bi se položaj za našo armado, kakor tudi za državo samo, zelo poslabšal. K sreči pa so naše junaške armade pod sijajnim vodstvom naših vojskovodij prečrtale sovražnikov načrt. Prvo sovražnikovo armado (desno) je premagalo avstrijsko levo krilo pod poveljstvom generala Dankla drugo (središče) je po znameniti osemdnevni bitki pobila naša Auffenbergova armada. Da bo poražena tudi tretja (najmočnejša) ruska armada pri Lvovu, se pričakuje z vso gotovostjo.

Kaj je s slovenskimi polki.

Ker se tudi pri nas razširjajo neresnične govorice, da je tretji vojni zbor (in v tem so vsi naši domači slovenski polki) uničen, prinašamo naši javnosti v pojasnilo, da se vsako razburjenje prepreči, tudi sledeči pogovor „Arbeiterwille“ z nekim infanteristom belgijskega pešpolka:

„Slišite“, je vprašal urednik s pritajenim glasom infanterista, „ali je res, kar govore ljudje, da je III. zbor skoro popolnoma uničen?“ — „Ampak ne dajte se osmešiti. Res, da je marsikoga zadelo, ampak o uničenju ne more biti nobenega govora. In kar je še najboljše, ranjencev bo res zelo veliko, ampak mrtvih pa silno malo. In kar je tudi zelo dobro, ruske krogle so tako majhne in ostre, da se rane prav kmalu ozdravijo.“ Pri tem je pokazal neko kroglo, ki jo je našel, in na luknjo, ki mu jo je naredila na rokavu bluze. Bila je tako majhna, da jo je bilo s prostim očesom komaj videti.

Torej glavo pokonci. Zaupanje in potrpljenje!

Pešpolk št. 87 (Celje).

Sobotni cenzurirani „Slovenec“ poroča o obiskih pri ranjencih ter pripoveduje:

V drugi sobi je ležal ranjeni rezervni korporal 87. infanterijskega pešpolka III. zbora. Pripoveduje, da je stal junaški polk celjski dne 26. avgusta pri Rava-Ruska v ognju. Imeli so precejšnje izgube, bili so močno prizadeti, ampak umaknili se niso vkljub veliki premoči sovražnika. „Bilo je strašno“, pravi ranjenec, ki ima celo roko v povoju. „Po noči je bilo treba obvezališče zapustiti in pri tej priliki je padlo več naših težko ranjenih Rusom v roke.“

Pešpolk št. 87, 47 in 27 pri Lvovu.

»Grazer Volksblatt« objavlja:

Med polki, ki so se tako vrlo držali v bojih okoli Lvova, se nahaja tudi pešpolk št. 47. Rama ob rami je stal z pešpolkom št. 27. in 87. v središču tretjega (graškega) armadnega kora ter se dne 26. avgusta bojeval od $^3/_4$6 ure zjutraj, ko je začel naskakovati, pa do večera.

Desetnik 47. pešpolka pripoveduje, da je prišel pešpolk na 300 korakov sovražniku blizu in prisilil

rusko infanterijo, da se je umaknila iz zavarovanih mest. Nadalje pripovedujejo, da so Rusi posebno radi streljali na zdravniška postajališča. Od 8. lovskega bataljona je padlo veliko častnikov.

Štajerska domobranska polka št. 3 in 26 v boju.

„Grazer Volksblatt“ z dne 6. sept. piše:

Nadporočnik T., kateri je bil na bojišču na desni nogi težko ranjen ter bil prepeljan v Gradec, je pripovedoval našemu uredniku sledeče:

Naši štajerski polki, med katerimi sta bila tudi domobranska polka št. 3. (graški) in 26. (mariborski), so že dne 25. avgusta pri mestu Przemislany šli v boj zoper mnogo močnejšega sovražnika. Naši polki so bili središče III. vojnega kora. Boji pri Przemislany-ju so bili zelo vroči. Še bolj krvav pa je bil 26. avgust, ko je domobranski polk št. 3 stal noč in dan v ognju. S posebnim naglasom povdarjam in prosim, da to gotovo priobčite, da so se naši štajerski vojaki borili s posebnim junaštvom. Naši ljudje so res vrli bojevniki, ki se bojujejo nad vse pričakovanje. Kdor hoče imeti pravo sodbo o junaštvu naših vojakov, je moral sam videti, s kakim veseljem so šli naši ljudje v boj. Naši domobranci in tudi še drugi polki so šli z nekim svetim navdušenjem sovražniku nasproti, vsak trenutek so pa tudi držali železno disciplino, ki je ena najlepših lastnostih vrlih vojakov v boju. Dne 26. avgusta sem bil ranjen, a k sreči sem se še vzdržal v sedlu in mi je tako bilo mogoče še odbiti sovražni napad na naš oddelek. Še le, ko radi rane nisem mogel več naprej, sem oddal poveljstvo drugemu častniku. Dokler mi je bilo malo mogoče, sem še jezdil, pozneje pa sem se odpeljal po železnici v Lvov.

Naš urednik je vprašal ranjenca: „Kako je bilo razmerje bojnih sil med III. korom in sovražnikom?“

Nadporočnik je bil mnenja, da je bila sovražna ruska armada štirikrat močnejša, kot naš 3. kor. Za to pa je štajerski vojak mnogo boljši, kot ruski. Kozaki se dobro bijejo le v močnih napadih, drugače so pa zelo strahopetni. Ruska infanterija je dobra le za brambo, a ne za napadanje. Kakor hitro so naši vojaki naskočili z vso silo sovražnika z bajonetnim jurišem, so pometali Rusi svoje puške proč, ter so s povzdignjenimi rokami prosili naše za milost. Ruski pešci so na svojih postojankah skoraj do glave zakopani v okope.

„Koliko je resnice o govoricah, da so naši polki imeli tako velike izgube?“, vpraša urednik.

Nadporočnik odgovori: „Da vojska ni zavarovalnica za življenje, si moramo pač sami predstavljati. Radi dogodkov na bojišču in radi ranjencev se nam ni treba vznemirjati. Posamezni oddelki so imeli res velike izgube, drugi pa zopet skoro nobenih. Glede števila izgub je odvisno od raznih okolnosti. Gotovo pa je, da so imeli Rusi v boju s 3. korom najmanj dvakrat toliko mrtvih kot mi. Ko smo naskočili ruske okope, smo našli tam mrliče po dva in tri drug na drugem. Naše prebivalstvo se prehitro razburja, poveča vsled svoje domišljije izgube in vidi takoj vse črno. Na bojišču se taki dogodki veliko mirneje presojajo.“

Nadporočnik T. je izrazil upanje, da se bode skoro zopet vrnil k svoji četi na bojišče nazaj.

Od ranjenega poročnika Kl. smo izvedeli, da je bil polkovnik 3. domobranskega pešpolka M. Flach ranjen.

Ranjenci iz slovenskih polkov se vračajo.

Gospod Metod Pegan, brat kranjskega deželnega odbornika Pegana, je dobil domov naslednjo cenzurirano dopisnico:

Dragi Vlado! Naznanjam ti, da smo bili v boju pri Krasnem dva dni v ognju. Bil sem ranjen v levo roko. Krogla mi je šla skozi. Sedaj sem v bolnici. Tudi polk št. 17 je bil že v ognju.

Grozno so delali šrapneli. Kaj več ti ne smem pisati.

Srčno pozdravljam in poljubljam vse skupaj.

Tvoj

Metod (M. Pegan pri 97. pešpolku.)

III. armadni zbor v ognju.

Gradec, 5. septembra.

List „Grazer Volksblatt“ je dobil od nekega častnika, ki se je udeležil prvih bojev v Galiciji in je bil pozneje ranjen od ruske dum-dum-krogle, sledeče poročilo o III. armadnem zboru.

Pohod našega kora proti ruskim postojankam se je izvršil gladko. Dne 18. avgusta je došel naš polk v okolico mesta Stryj, dva dni poprej pa smo imeli svoje taborišče v Starem selu. Ko smo zapustili okolico Stryja, smo šli proti severovzhodu ter smo prišli v ubožno rusko vas Przegnajow. To je bila naša zadnja postaja pred bojno črto, pri Krasnem, kjer so se že naslednje dni vršili krvavi boji.

Ko je napočilo jutro, smo že slišali gromenje topov in streljanje s puškami, ki je postajalo vedno živahneje. Kmalu nato so začeli blizu našega polka padati šrapneli. Vsi smo se pripravljali na naskok. Ne dolgo potem smo prišli v boj z eno brigado ruske Rennenkampfove armade. Bilo je to v okrožju med krajema Krasne in Skwarczowa. Med strahovitim padanjem sovražnih krogel iz topov in pušk smo napredovali korak za korakom. Naš polk je drvel vedno naprej, akoravno smo vsled šrapnelov nekega kiewskega artilerijskega polka, katere je v enomer sipal v naše vrste, silno trpeli. **Cela dva dni smo vzdržali v skoro neprestanem morilnem ognju.** Seveda smo tudi mi zelo krepko odgovarjali. Sovražnik je vedno pošiljal nove čete v močno zredčene bojne vrste. Končno smo bili vsled silovitega sovražnega pritiska prisiljeni se umakniti v smeri proti zahodu. Umikanje se je vršilo v popolnem redu.

Naš bataljon je imel nalogo, da krije naše umikanje, kar se nam je z velikim naporom tudi posrečilo. Dve uri smo se neprestano borili proti veliko močnejšemu sovražniku. Med bojem smo stali do kolen v vodi. Naše čete so se kljub mučnemu položaju zadržale mirno; merili smo dobro in tako nam se je posrečilo, prizadjati Rusom izredno velike izgube. Nenadoma smo zapazili, da se pomikajo proti nam in sicer od strani v smeri železnice Krasne — Lvov nove ruske čete. Že od daleč je naznanjal dim in plamen gorečih vasi, katere so Rusi pri svojem prodiranju neusmeljeno zažigali, da se nam bližajo močne sovražne čete. Kakih 10 km pred Lvovom se je vrgel pešpolk št. . . . sovražniku neustrašeno nasproti. Sovražnikovo prodiranje se je ustavilo in skozi daljnogled smo videli, kako so se ob železniški progi zakadile sovražne čete druga v drugo.

Naša artilerija je izborno streljala, sovražniki so padali kot muhe. Naša infanterija je nato s silnim bajonetnim jurišem sovražnika pregnala z lvovske okolice. Ko sem opazoval potek te borbe, me je zadela sovražna krogla. Splazil sem se z veliko težavo do bližnje sanitetne postaje.

Kakor sem pozneje izvedel, je bilo naše umikanje že poprej v avstrijskem bojnem načrtu. Z umikanjem se je sovražnika zvabilo v močvirnato ozemlje pred Lvovom, kjer so dobili Rusi pozneje posebno krvave spomine od naših čet.

Od daleč sem s svojim daljnogledom opazoval, kako so Rusi obstreljevali neko našo sanitetno postajo, kjer je bilo mnogo ranjencev, ki še gotovo niti vsi obvezani niso bili. Rusi so hišo, v kateri je bila nastanjena sanitetna postaja, zažgali. Ker se je to zelo naglo izvršilo, dvomim, da bi bilo mogoče, vse ranjence rešiti pred morilnim ruskim ognjem.

Ruska artilerija je različne vrste. Ne vem, ali niso vsi topovi enako kakovosti, ali pa moštvo ni enako izobraženo, ker je uspeh ruskih topov silno — različen. Med tem, ko so nekatere baterije naravnost izborno streljale, drugi streli zopet popolnoma zgrešijo svoj cilj. Infanterija se boja iz oči v oči zelo boji in ne upošteva več starega ruskega infanterijskega pravila: „Krogla je strahopetna, a junaški je bajonet!“ Ruska infanterija se čuti varno le za močnimi okopi.

Rusofili povzročajo tudi tukaj zahrbtno napadanje naših čet Proti takim izdajalcem se postopa popolnoma brezobzirno. Mnogo izdajalcev visi po drevesih. Vojaki jih obesijo kar z vrvicami, s katerimi se snažijo puške. Ko smo se pomikali mimo sela Poperka, smo izvedeli, da so rusofili naše pohode — naznanili s signali Rusom. Posebno dobro pa se to izdajalsko početje Rusom ne posreči, ker imajo rusofili premalo časa in prilike za izvršitev svojih načrtov.

Avstrijska zmaga pri mestu Komarow.

Z bojnega polja, dne 3. septembra, 10.20 zveč.

Armada generala Auffenberga ima svoje središče pri mestu Komarowo. Krog Komarowega se je vršila borba med Avstrijci in Rusi od 24. avgusta, do 2. septembra. Da je trajala bitka pri Komarowem tako dolgo, je razumljivo iz tega, ker so se sovražne ruske čete v svojih utrjenih postojankah naravnost obupno borile. Bojevanje je bilo zelo otežkočeno radi peščenega in močvirno-blatnega ozemlja. Kakor se poroča, so bili Rusi še le po osemdnevni ljuti borbi prijeti z obeh strani in premagani. Naši so dosegli s tem na levem krilu središča odločilno zmago nad Rusi.

Avstrijske čete se vojskujejo z velikim pogumom, žilavostjo in vstrajnostjo. Kakor hitro se kaka ruska četa začne umikati, stopijo zopet nove bojne čete v borbo. Mnogokrat je videti, kot bi sovražnik iz tal rastel.

Pri Komarowem so naši **ujeli več kot 15.000 Rusov.**

Naloga Auffenbergove armade.

Z bojišča, 4. sept. Čimbolj napredujejo naše operacije proti Rusom, tem jasneje postaja, da se vsi dogodki, ki so se nam zdeli dosedaj slučajni in brez vsake zveze, vršijo po strogem načrtu in da se naslanjajo drug ob drugega.

Zaupanje, ki ga imamo v sijajno vrhovno poveljstvo, nam vzbuja misel, da ima Auffenbergova armada posebno nalogo ter da bo krenila v tok ruskega središča in tako uplivala na dogodke v središču. To postaja vedno jasnejše.

30.000 ruskih ujetnikov.

Dunaj, 4. sept. Število ujetnikov, ki jih je naša armada v vseh bojih z Rusi ujela, znaša že 30.000. Naše izgube so razmeroma majhne. Zmaga armade Auffenberg nad generalom Rennenkampf je bila še večja kot zmaga generala Dankla pri Krasniku. Naši so obkolili rusko armado, ki šteje **400.000 mož.**

Oddih v Galiciji.

Z bojišča, 5. septembra.

Dunajska „Reichspošta“ poroča:

V vzhodni Galiciji se danes ne vojskujejo. Rusi ne pritiskajo za nami. Pri Lublinu se nadaljujejo boji za utrjene ruske postojanke. Zahodno od Lvova so danes opazili ruski avtomobil; prodrl je črto naših sprednjih straž, toda ulanska patrulja mu je prestrelila posodo za bencin in ga prijela. Ženijski podpolkovnik, ki je vohunil z avtomobilom, je bil usmrčen, stotnik z dvema vojakoma vjet.

Težave na bojišču. — Ruske slabosti.

Budimpeštanski list „Pester Lloyd“ poroča z dne 2. septembra iz bojišča sledeče:

Ranjenci od zmagovite Auffenbergove armade pripovedujejo, kako težko je prodiranje vojaških čet po globokem mokrem pesku. Infanterija ne more na dan prekoračiti več kot 20 km. Vojaške vozove spravijo le z veliko težavo in z dvojno vprego naprej. A kljub temu pa je oskrba vojaštva z živežem in vodo izborna. Tudi zdravniška služba posluje res izredno dobro.

Rusi svojo poizvedovalno službo zelo slabo opravljajo. Izborno pa imajo organizirane svoje špijone. Ruski zrakoplovi plujejo mnogokrat tako nizko, da se jih z lahkoto spravi k tlom.

Ruska infanterija je skoro na vseh postojankah močno zavarovana z okopi. Radi tega je skoro nemogoče, jo samo s streljanjem vreči nazaj. Naši se morajo Rusov lotiti navadno z bajonetnim jurišem — naskokom. Avstrijskih bajonetov pa se Rus tako boji, da odnese pete, kakor hitro vidi, da se Avstrijec ne bo ž njim igral ali šalil.

Mnogokrat se pripeti, da se poljski vojaki, ki so v ruski armadi, udajo brez boja. Ujeti Poljaki pa tudi pravijo, da poljski vojaki večinoma slabo streljajo, ali pa nalašč merijo daleč v zrak, da le ne zadenejo Avstrijcev.

Ruska artilerija ne strelja vedno dobro. Opazovali smo, da strelja ista večinoma delj časa vedno na eno in isto mesto, tako da se je mogoče ruskim kroglam izogniti.

V naših galiških obmejnih mestih je vse polno ruskih ujetnikov.

Nasprotni poveljnik general Iwanoff.

Z bojišča, 3. septembra.

Vojni poročevalec „Arbeiterwille“ piše:

Poveljnik ruske vzhodne armade je general Iwanoff. Mož je odličen artilerist in je popolnoma preosnoval rusko artilerijo. Iz tega se lahko razlaga, zakaj ravno pri kiewski armadi igra artilerija tako veliko vlogo. K temu se še pridružuje okolnost, da so Rusi mnogo številnejši, kar ravno naša vzhodna armada najbolj občuti. Tudi mnogo težkih topov imajo Rusi. Kljub temu je odporna sila naše vzhodne armade nezlomljena.

Nemško-francosko bojišče

Francoska trdnjava Reims padla.

Berolin, 4. septembra.

(Uradno.) Trdnjava Reims se je udala brez boja.

* * *

Reims je glavno mesto francoske pokrajine istega imena in leži severno-vzhodno od Pariza. — Trdnjavo je zavzela armada pruskega prestolonaslednika.

Obleganje trdnjav Nancy in Maubeuge.

Berolin, 6. septembra.

(Uradno.) Nemški cesar Viljem je bil včeraj, 5. septembra, navzoč, ko so nemške čete napadale francosko trdnjavo Nancy.

Padli ste dve predutrdbi trdnjave Maubeuge. Nemška artilerija je obstreljevala tudi mesto Maubeuge. Mesto je gorelo na več krajih.

Iz listin, ki so prišle v roke Nemcev, je razvidno, da so bili Francozi vsled prodiranja armad generalov Klucka in Bülowa ob severni strani belgijske reke Maas popolnoma presenečeni. Še dne 17. avgusta se je tamkaj nahajala le samo nemška artilerija. Kavalerija na tem krilu pod poveljem generala Marwitz je izborno prikrivala gibanje nemške armade.

* * *

Maubeuge je edina francoska trdnjava ob severno-francosko-belgijski meji in Nancy istotako edina francoska trdnjava ob francosko-lotaringijski meji, ki se še nahajata v oblasti Francozov.

Pariz pred obleganjem.

Pariz, dne 6. septembra.

(Uradno.) Pariz se pripravlja na obleganje. Bologenski gozdič so na nekaterih mestih posekali. Vsa pota v Pariz so zadelali. Prostovoljci hite v Pariz v ogromnem številu. Gibanja armad, ki si stoje nasproti, se vrše, ne da bi prišlo do spopadov. Nemški zrakoplovi že 2 dni ne krožijo nad Parizom.

Nevzdržljivo prodiranje Nemcev proti Parizu.

Amsterdam, 3. septembra.

(Uradno.) Iz Londona se poroča z dne 2. septembra: Vsakdo sedaj uvideva, da se sedaj Nemci že bližajo Parizu. Vendar prevladuje prepričanje, da še vojska z obleganjem Pariza ne bo končana. — Francozi mislijo, da bi bilo za nje ugodno, ako bi se vojska zavlekla, da bi se jim mogoče potem vendar posrečilo, doseči zmage (?).

Nemška armada proti Parizu.

Pariz, 5. septembra.

Mesto Amiens so Nemci po 3dnevnem boju zavzeli.

V okolici Moreuil se bije huda bitka. Gromenje topov se že sliši v Pariz.

Pariz središče francoskega odpora.

London, 4. septembra.

(Uradno.) Neka brzojavka iz Pariza pravi, da se je francoska vlada preselila le zgolj iz vojaških (strategičnih) ozirov iz Pariza v Bordo, ker je namenjen Pariz za središče glavne francoske odpore. Francoska vlada namerava braniti Pariz z največjo vstrajnostjo. Preselitev vlade iz Pariza v Bordo je pa bila potrebna iz vzroka, da se zasigura francoskim četam prostost gibanja.

Temu nasproti se pa vendar-le vzdržujejo tudi nasprotne vesti, da Francozi ne bodo branili Pariza, ker ga nočejo izpostaviti vsem grozotam in posledicam obleganja.

Vhod nemških čet v Pariz dne 10. sept.

Dunaj, 4. sept. Ker hočejo baje Francozi proglasiti Pariz za odprto mesto, se pričakuje že vhod nemških čet v mesto dne 10. sept.

Pariz ločen od sveta.

Italijanski list „Corriere d'Italia“ piše, da je zveza med Parizom in ostalo Francijo popolnoma že pretrgana. Od dne 2. septembra je tudi brzojavna zveza Pariz—Milan pretrgana. Povsod vlada grozna obupanost, beda in splošno pomanjkanje dela. Le upanje na prihod angleških čet še daje Francozom nekaj poguma.

Pred revolucijo v Parizu.

Dunaj, 4. sept. Ruski listi poročajo iz Pariza, da se v mestu opaža revolucionarno gibanje.

Francoske trdnjave se udajajo brez boja.

Berolin, 3. septembra.

(Uradno.) Pri zavzetju francoske trdnjave Givet, ki se nahaja v visokem gorovju, so se ravnotako, kakor pri zavzetju trdnjave Namur, izvrstno obnesle težke baterije na motorje, katere je poslala Avstrija Nemčiji. Te baterije so nemški armadi dobro služile, ker se lahko prevažajo iz kraja v kraj.

Utrdbe Hirson, Conde, Ayvelles, La Fere in Laon so se udale brez boja. Izvzemši trdnjave Maubeuge so vse francoske trdnjave v severni Franciji v nemških rokah.

Nemške čete prodirajo proti Reimsu.

Konjenica generala Klucka se že približuje — Parizu.

Zahodna armada je prekoračila črto Aisne in prodira proti reki Marne. Nekatere predstraže so že prišle do Marne.

Francozi se umikajo armadam generalov Bülowa, Klucka, Hausena in vojvode virtemberškega — proti reki Marne. Pred trdnjavo Verdun so se postavili v bran, toda bili so vrženi nazaj.

Armadi bavarskega prestolonaslednika in generala Heeringen se še vedno borita z močnimi četami Francozov v francozki Alzaciji. V gornji Alzaciji se tudi vrše manjši boji med nemškimi in francoskimi četami

Nemško-rusko bojišče.

Uspehi nemških zmag nad Rusi.

Berolin, 4. sept. V bojih pri Ortelsburgu in Neidenburgu, v katerih so bili Rusi tako silno poraženi, je ujela nemška armada 90.000 ruskih vojakov in zaplenila 516 topov. Med ujetniki so tudi tri zapovedujoči ruski generali, katere so spravili na veliko nemško trdnjavo Küstrin.

Pred Belgradom.

Dunaj, 4. sept. Pred Belgradom vlada popolen mir. Topovi so popolnoma utihnili. Streljanje iz pušek se le redko vrši. Srbi so silno izmučeni.

Zbeganost v Srbiji.

Bukarešta, 4. sept. V Nišu, kjer je glavno taborišče srbske armade, vlada soldateska s silnim terorizmom. Častniki so na ulici ustrelili dva poslanca, ki sta obsojala postopanje vojaštva. Mnogo poslancev je zaprtih. Kralj Peter se skriva; Pašič je brez moči. Vso moč ima v rokah general Jankovič. Ljudstvo gladuje, uradniki ne dobijo nobene plače Primanjkuje že denarja za vojaštvo.

Rumunija se utrjuje.

Bukarešt, 3. septembra.

Rumunska vlada je odredila, da se državni in mestni arhiv takoj prepelje iz Konstance v Medjidijo. Ob enem se je vse potrebno ukrenilo, da se Konstanca močno utrdi. Te odredbe so skoro gotovo naperjene proti Rusiji.

Revolucija v Rusiji.

Monakovo, 4. sept. Iz Rusije vrnivši se Nemci poročajo, da je prekucija izbruhnila tudi na treh ruskih bojnih ladjah v Sebastopolu. — V Odesi pa streljajo prekucuhi na prebivalstvo s topovi in strojnimi puškami. — V Rigi na Ruskem se je spuntal cel polk. Vojašnico so pozneje carju zvesti vojaki obstreljevali s topovi in strojnimi puškami.

Raznoterosti.

Zahvalna služba božja za srečno izvolitev novega papeža se je vršila včeraj, dne 6. septembra v mariborski stolnici. Prevzvišeni knezoškof je imel slovesno pontifikalno sveto mašo in na koncu Te Deum.

Romanja. V smislu naredbe skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914 so zborovanja in pa tudi romanja brez dovoljenja politične oblasti prve inštance (c. kr. okrajnega glavarstva, mestnega magistrata) nedovoljena.

Izpred deželnobrambnega sodišča. Tudi „Grazer Volksblatt“ potrjuje našo vest, da je bilo dne 3. sept. izmed 839 vsled vojnih razmer aretiranih že 248 izpuščenih, ker ni bilo povoda, dvigniti proti njim tožbo. — Med onimi, ki so bili izpuščeni, se nahaja tudi č. g. Anton Gabron, župnik v Skočidolu, ki je bil prej po poročilu nemških listov aretiran kot „Serbenfreund.“

Podivjanost. Ko se je dne 3. sept. peljal major-avditor graškega deželnobrambnega sodišča H. Seeliger v avtomobilu po cesti iz Gradca proti Andricu, so v občini Št. Vid začeli fantje izza neke kapele metati kamenje v avtomobil. Major je ustavil voz ter takoj dal aretirati surovеže, ki so: Erhard Hofer, Franc in Štefan Blasch.

Grozno zlobno obrekovanje. Poroča se nam iz popolnoma zanesljivih virov, da se je v soboto in v nedeljo širila po mariborskih ulicah med nerazsodnimi ljudmi strašno zlobna Jest, ki si jo je mogel izmisliti sam hudič, da Slovenci (die Windischen) niso hoteli streljati na Ruse. To je vnebovpijoča, nezaslišana krivica, ki se godi našim vojakom. Mi pa smatramo za svojo sveto avstrijsko dolžnost, da ker so se govorice javno širile, tudi javno in odločno proti njim nastopimo ter branimo čast za domovino borečih se in umrlih slovenskih vojakov. Vsa poročila govorijo, da so se slovenski fantje v Galiciji držali kot junaki, borili kot levi in da se niso pred večkrat močnejšim sovražnikom umaknili niti za ped. Svojo kri so domoljubno darovali za domovino, a sedaj pridejo zlobni ljudje, da umažejo njihovo čisto, nad vse dvome vzvišeno čast. Kdor še bo slišal tako žaljivo in zlobno govorico, naj krivce takoj naznani državnemu pravdništvu. Proti zlobi je potreba nastopati odločno.

Proti denunciantom. Kakor pri nas, tako se tudi na Nemškem dobe ljudje, ki iz osebnih in narodnih nasprotstev denuncirajo nedolžne in lojalne ljudi, da se nad njimi maščujejo. Proti takim subjektom je izdal guverner nemške trdnjave Metz v listih sledeč razglas: Zadnje čase se množijo denunciacije popolnoma nedolžnih in lojalnih patriotičnih oseb. Kakor je hvale vredno, da prebivalstvo gre na roko oblasti pri odkrivanju špijonov, tako je vse obsodbe vredno intrigiranje denunciantov, ki hočejo le samo osebnim sovražnikom ob tej priliki neprilike delati. Proti hudobnim denunciantom, ki samo oblastem nepotrebno delo napravljajo in svoje someščane v nevarnost spravljajo, bode oblast najstrožje postopala.

Pri usmiljenih bratih v Gradcu. Poroča se nam: Dne 5. sept., ob 6. uri zvečer, smo dobili usmiljeni brati v Gradcu 102 ranjencev iz Galicije, deloma so Čehi. Med njimi je tudi nekaj ujetih in ranjenih Rusov. Največ je ranjenih od šrapnelov.

Od kmečkega fanta do polkovnika. Umrl je v Steinhofu pri Dunaju polkovnik v pokoju Franc Bezeljak, doma iz Črnega vrha pri Idriji na Kranjskem. Pokojnik se je kot priprost kmečki fant brez drugih študij kot v svoji vaški šoli v Črnem vrhu povspel do polkovnika s svojo izredno pridnostjo in nadarjenostjo. Udeležil se je vojske v Bosni in je bil zadnji čas načelnik monturnega skladišča na Dunaju. Pri vojakih je služil kot ulan. Bil je tudi kot polkovnik vedno zvest katoličan in dober Slovenec. Slovenski mladeniči, vzgledujte se!

Priprave za vojsko v zimskem času. Štajersko c. kr. namestništvo je izdalo sledeči oklic: Neaktivnim vojnim zavezancem in črnovojnikom, kakor tudi takim osebam, ki so postavljene v službo pri nakupljenih ali v najem vzetih vozovih, živini itd., se priporoča, da si oskrbijo en par močnih, dobro prikladnih čevljev (škornjov ali opank). Nadalje je potrebno, da se oskrbijo z dobrim, volnenim telovnikom (jopičem z rokavi), toplimi, volnenimi nogavicami, in volnenimi rokavicami, čepico zoper sneg ter toplo, ne več kot poldrug kilogram težko volneno odejo ali plahto Ako ima kateri izmed neaktivnih vojnih zavezancev ali črnovojnikov, ki pripadajo pešcem, čevlje, ki so posebej sposobni za dolgo hojo po snegu ter za to pripravno palico in druge priprave za hojo po snegu, naj iste vzamejo seboj, ko so vpoklicani. Gorej našteta obleka in priprave ostanejo v lasti vojaka in se mu, ako so za vojaške pohode pripravne, dovoli, da jih vzame seboj. Za čevlje, ki so enakovredni vojaškim čevljem, se plača ista svota, kakor stanejo vojaški čevlji. Za druge predmete, ki jih prinesejo rezervisti ali črnovojniki seboj, se da pravilno cenjena odškodnina. Tudi neaktivni gažisti se pozivajo, da prinesejo pri vpoklicu potrebno zimsko opravo seboj.

Jesenska setev. Kar boš sejal, to bodeš žel, pravi pregovor. Ako seješ plevelno žito, boš plevelno žel in nasprotno. Stojimo neposredno pred časom jesenske setve. Radi pomanjkanja delavnih moči je nevarnost, da se bo setev bolj površno opravila, samo da bo delo poprej končano. Obstoji nevarnost, da bodo mnogi plevelno žito sejali, ker so dosti takega pridelali radi izvanredno mokrega leta. Da se to ne bo zgodilo, se posestniki, oziroma sedanji namestniki posestnikov, zlasti pa še gospodinje, opozarjajo, da naj pravočasno poskrbe, da se žito za setev pripravi in ne še le tik pred setvijo, ko je že napolnjene vreče peljati na njivo, se spomniti, da bi bilo le dobro, žito očistiti in sortirati. Kmetovalec, ki gleda v bodočnost, jasno vidi, da bodo bodoče cene za žito gotovo višje kot so bile do sedaj. Zato je tudi tem večjo skrb obračati na semensko žito, da se isto ne le očisti od plevela, temveč naj se tudi sortira. Sejati je le odbrano žito boljše vrste. — Ponovno smo že povdarjali, naj na deželi v soseščini drug drugemu pomagajo pri poljskem delu. Prva skrb vsakega modrega domoljuba je, da sedaj skrbi, da se bodo domača in tudi sosedova polja pravočasno obsejala. — Hitite, dokler je lepo vreme!

Oddaja državnih gradenj. Dne 28. avgusta se je v ministrstvu za javna dela pod predsedstvom ministra Trnke otvorila ministerijalna konferenca, ki je v prvi vrsti razpravljala o predpisih glede oddaje in izvršitve državnih potrebnih gradenj, pri čemur se je v prvi vrsti oziralo na današnje izvanredne gospodarske odnošaje. V tem pogledu se je pred vsem razpravljalo, da-li bi ne bilo umestno, da se pri oddaji državnih gradenj spregledajo narodne kautele in sicer v prilog podjetnikov, da se jim na ta način v financijelnem pogledu olajša vsprejem in izvršitev takih državnih del. Olajšave, ki so se v tem pogledu sklenile, se v kratkem objavijo. Konferenca je naravno stavila v ospredje take gradnje, pri katerih se lahko zaposlijo vsakovrstni delavci, ki nimajo za kako delo posebne sposobnosti, torej pred vsem dela pri gradnji železnic, cest, kanalov, regulacijo rek in slična dela. V drugi vrsti še le se je govorilo tudi o gradnji uradnih stavb, kakor: šol, bolnišnic, vojašnic, kolodvorov itd. Konferenca si je stavila nalogo, da ta dela porazdeli kolikor možno enakomerno na posamezne pokrajine, ki so v stiskah. Državna akcija se bo morala raztegniti v prvi vrsti na taka državna dela, za katera je v državnem proračunu že poskrbljeno. Dela, za katera še ni pokritja, se bodo lahko samo v tem slučaju izvršila, če to že zahteva nujna potreba kakega okraja. Konferenca, ki bo permanentno delovala, bo v prihodnje imela odločevati o že stavljenih konkretnih predlogih deželnih predstojnikov.

Za Slovensko Stražo je daroval č. g. P. Filip Benicij v Mariboru in črkostavec Franc Vračko, več tisoč obrabljenih poštnih znamk. Hvala lepa!

* * *

Maribor. V petek, dne 4. septembra popoldne se je na pokopališču v Pobrežju ustrelil knjigovodja pri tvrdki Pirchan neki Feliks Spiettau. O vzroku samomora krožijo po Mariboru razne čudne govorice. Samomorilec je pred nekaj leti izstopil od katoliške vere.

Ruše. Dne 30. avgusta t. l. je, spreviden s sv. zakramenti, lepo mirno v Gospodu zaspal priden in vzgleden mladenič, 23 let star Anton Kosmač. Njegov slovesni pogreb dne 1 septembra je pokazal, da ga je res ljudstvo ljubilo in spoštovalo. Vkljub vsemu obilnemu delu je bilo jako veliko ljudi pri njegovem pogrebu. Ruško pevsko društvo mu je zapelo na domu, pri cerkvi in na grobu tri krasne nagrobnice. Rajni naj v miru počiva in večni raj uživa! Upamo, da se vidimo nad zvezdami!

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straže.“ Odgovorni urednik: FRANJO ŽEBOT. Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru.